

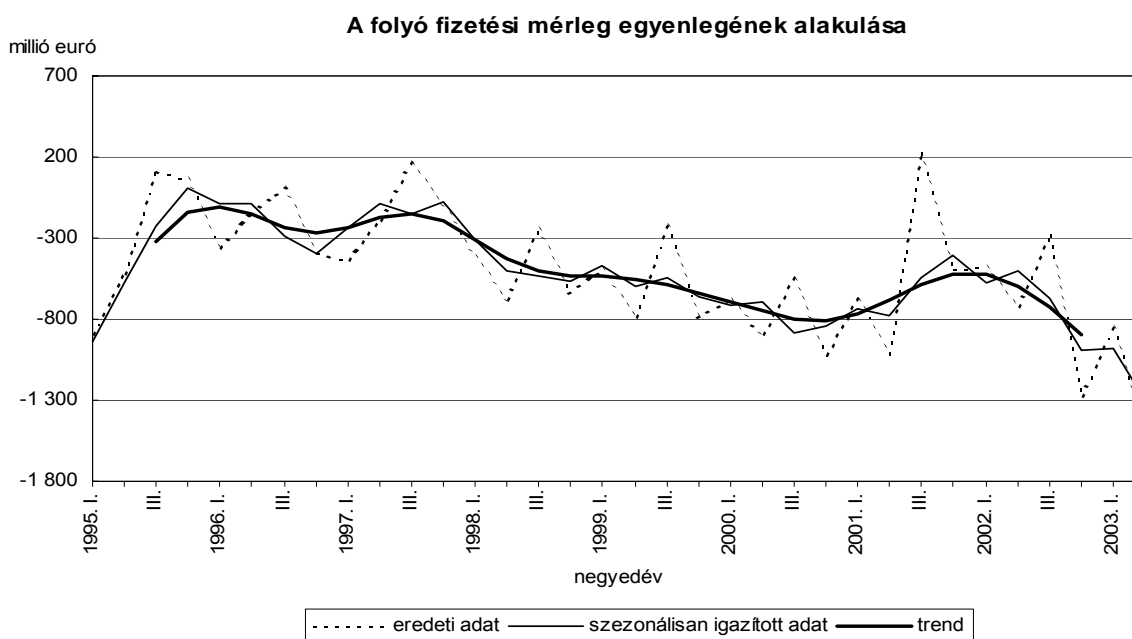
A fizetési mérleg alakulása a 2003. II. negyedéves adatok alapján

2003-tól a publikáció súlypontja a havi adatokról a negyedéves adatokra helyeződik át. Havonta a T+30. munkanapon – a nemzetközi tartalékokra vonatkozó statisztikák mellett – csak a főbb aggregátumokból álló fizetési mérleget közöljük, állományi adatokat azonban – a korábbi gyakorlattól eltérően – nem. A részletes fizetési mérleget, valamint a külfölddel szembeni követelés- és tartozásállomány adatait – a korábban megszokott formában – csak negyedévente és évente állítjuk össze és tesszük közzé az MNB honlapján a tárgyidőszakot követő negyedév végéig. Az új publikációs renddel az adatfelülvizsgálati gyakorlatunk is megváltozott. A havi adatok a negyedéves és éves adatok megjelenésekor illetve azok revíziójakor rendszeresen módosulni fognak. A negyedéves adatokat éven belül nem revideáljuk, azokat csak az éves statisztika közlésekor illetve az éves adatok revíziójakor vizsgáljuk felül és hozzuk nyilvánosságra. Az éves adatoknak két revíziója lesz: a tárgyévet követő 15. hónapban, valamint egy évvel ezt követően. Bővebben lásd: http://www.mnb.hu/dokumentumok/fm_modszertan_2003_hu.pdf

A negyedéves adatok alapján 2003 második negyedévében a folyó fizetési mérleg 1529 millió euró hiánnyal zárt. Ez közel 65 millió euróval nagyobb, mint a negyedév három hónapjára közölt adatok alapján adódó deficit volt. A folyó fizetési mérleg hiányát elsősorban a külfölddel szembeni nettó adósság növekedése finanszírozta.

A szezonális hatások kiszűrésével számított folyó fizetési mérleg hiány¹ 2003 második negyedévében nagyobb volt, mint az előző negyedévben. Ennek következtében a deficit az előző negyedévi stagnálást követően tovább romlott. (1. ábra)

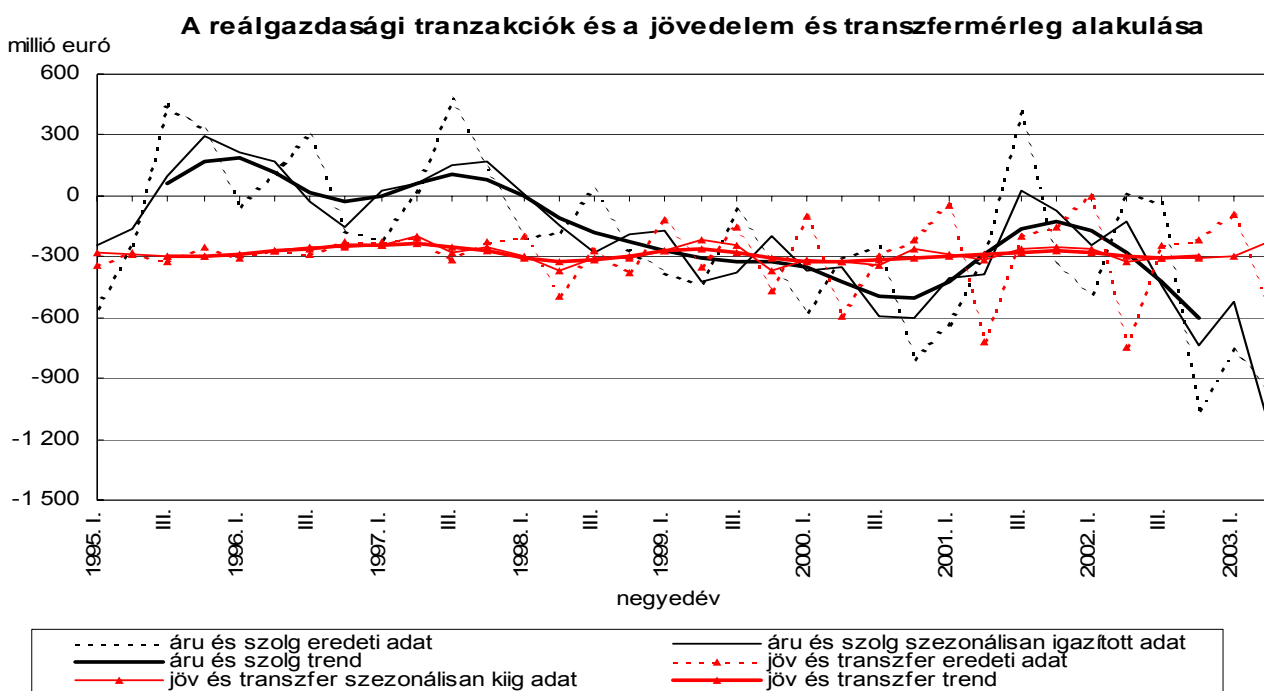
1. ábra

¹ A további megállapítások a folyó fizetési mérleg tételeinek esetében a szezonálisan kiigazított adatokon alapulnak.

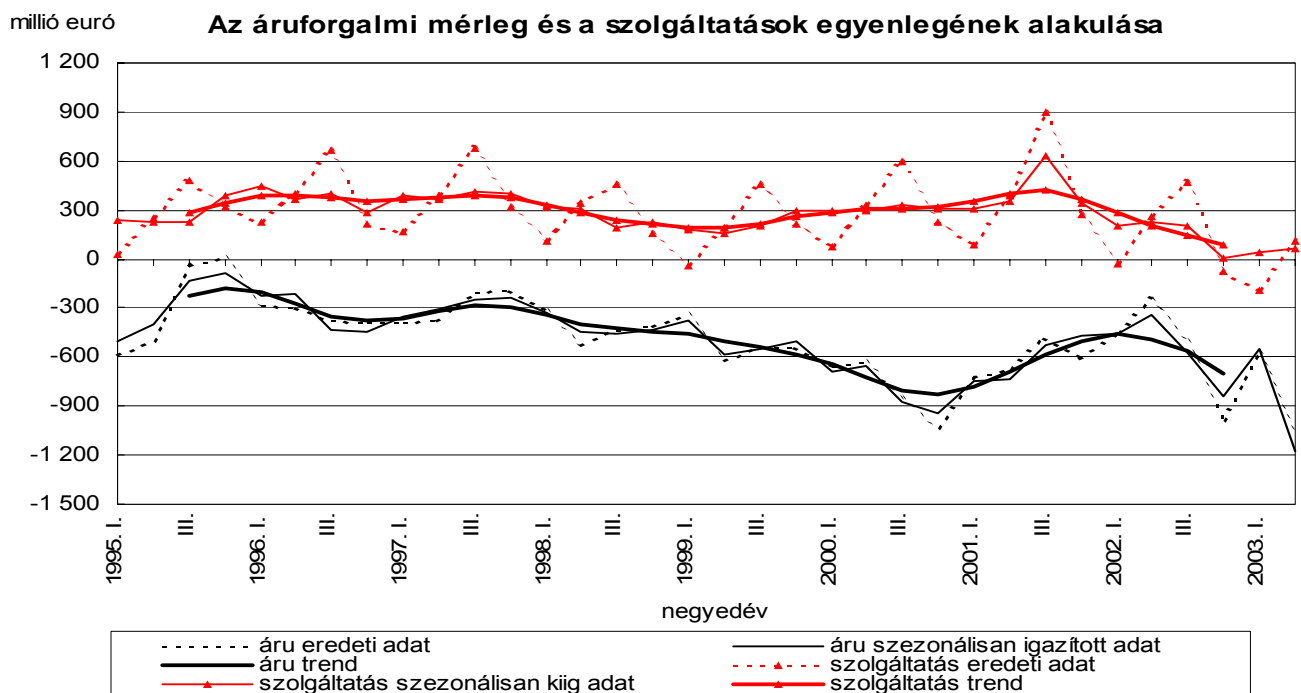
A folyó fizetési mérleg egyenlegének alakulásában alapvetően a reálgazdasági tranzakciók (árúk és szolgáltatások) játszanak meghatározó szerepet. A második negyedévben is ezen részmérleg nagyobb hiánya magyarázza a mérleg egészének magasabb deficitjét. A reálgazdasági tranzakciókhoz képest a jövedelmek és a folyó transferek egyenlegének alakulása hosszabb időszakot tekintve kiegyensúlyozottabb képet mutat. 2003 második negyedévében ez a részmérleg kisebb hiánnyal zárt az előző negyedévhez képest. (2. ábra)

2. ábra

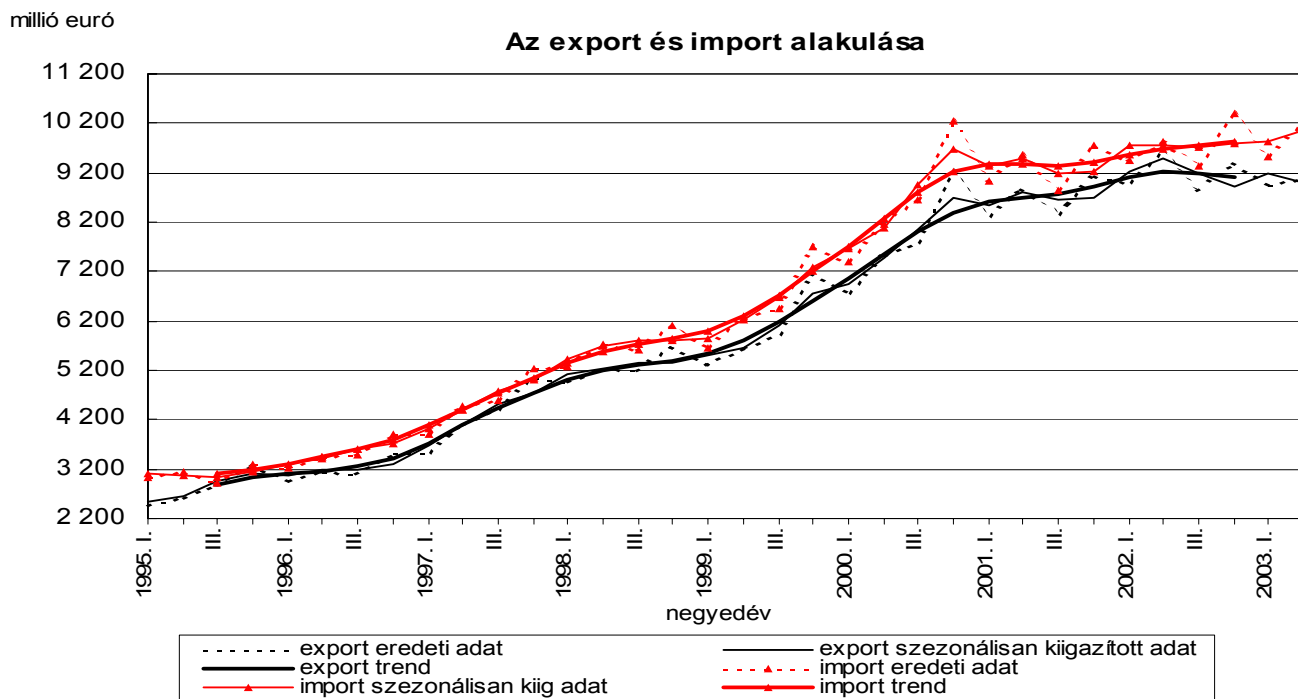
Az előző negyedévvel összehasonlítva nőtt a reálgazdasági tranzakciók hiánya. Ebben az áruforgalom deficitjének a növekedése volt a meghatározó. A szolgáltatások egyenlege kismértékben ismét javult az előző negyedévhez képest. (3. ábra)

3. ábra

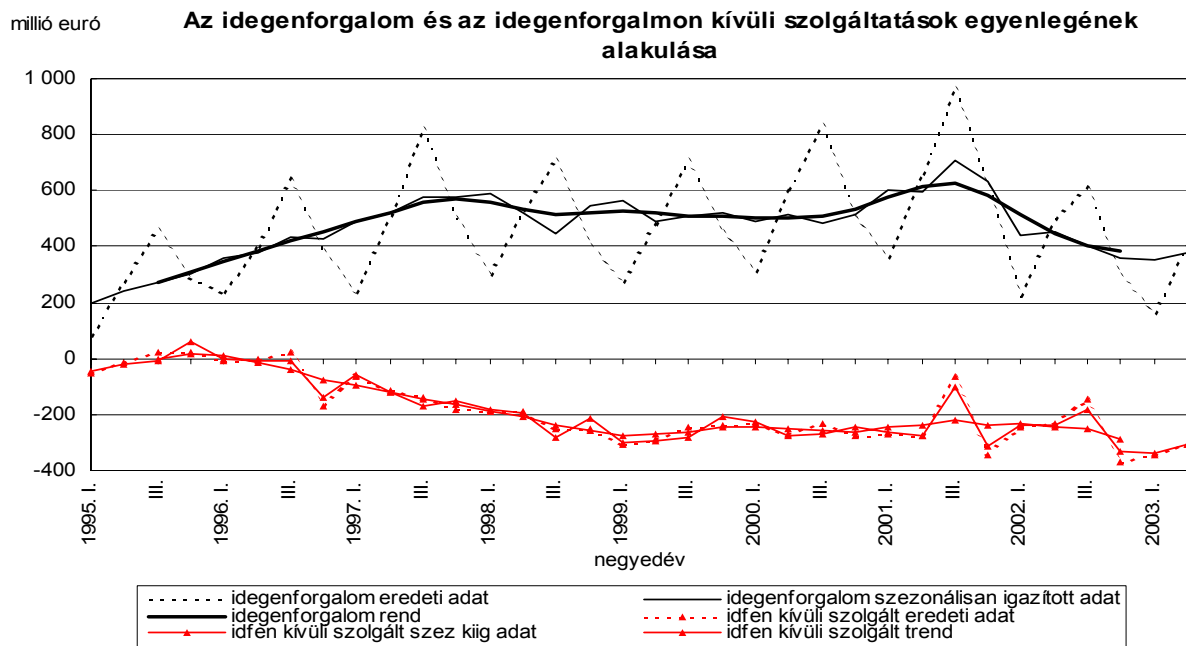
Az áruforgalom egyenlegének az előző negyedévhez képest vett alakulása a kivétel csökkenésének és a behozatal növekedésének a következménye volt². (4. ábra) Hosszabb időszakot tekintve az import trendje az utóbbi két évben enyhén emelkedett, míg az export trendje 2002 első negyedévéét követően nem mutatott jelentős változást.

4. ábra

A szolgáltatásokon belül mind az idegenforgalom, mind pedig az egyéb szolgáltatások esetében az egyenleg javulása figyelhető meg. (5. ábra) Az egyéb szolgáltatások esetében mindez a kiadások és bevételek dinamikus növekedése mellett jelentkezett.

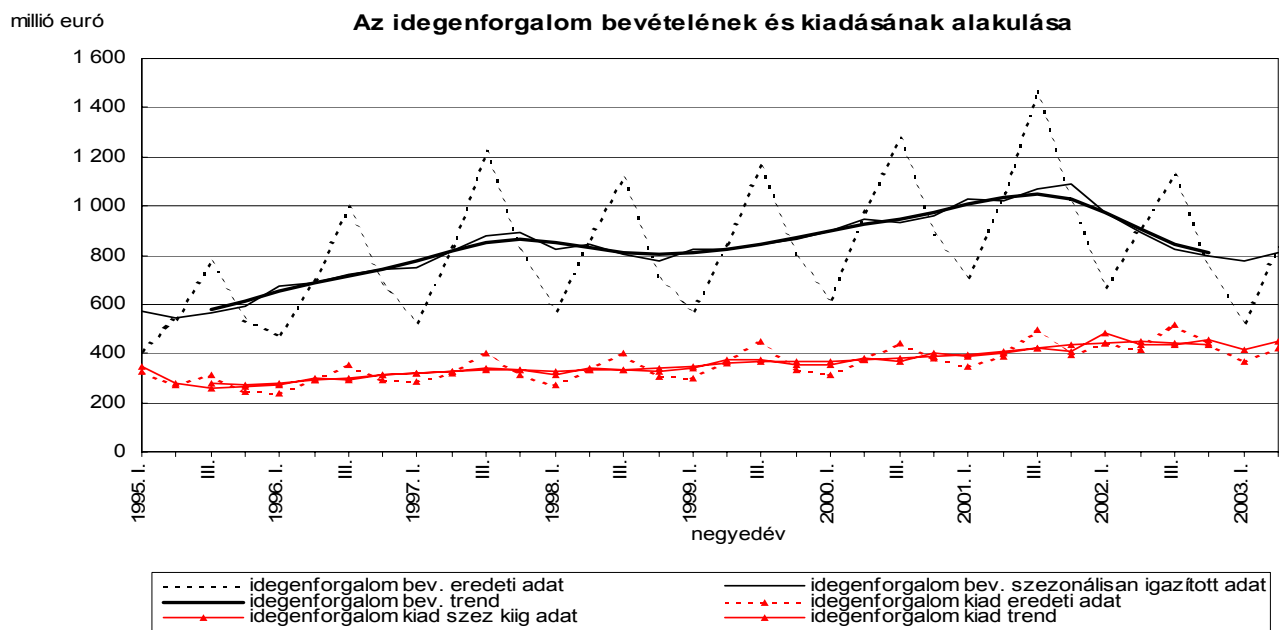
5. ábra

² Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az új publikációs és revíziós rendnek megfelelően a második negyedéves adatok egyben az áprilisi, májusi és júniusi havi adatok első revíziói is. Az export második negyedéves adata 78 millió euróval, az import hasonló adata pedig 59 millió euróval lett kisebb az első közlésekben megjelent havi adatok összegénél. A revideált havi adatokat az MNB honlapján a havi fizetési mérleg idősorban tesszük közzé.

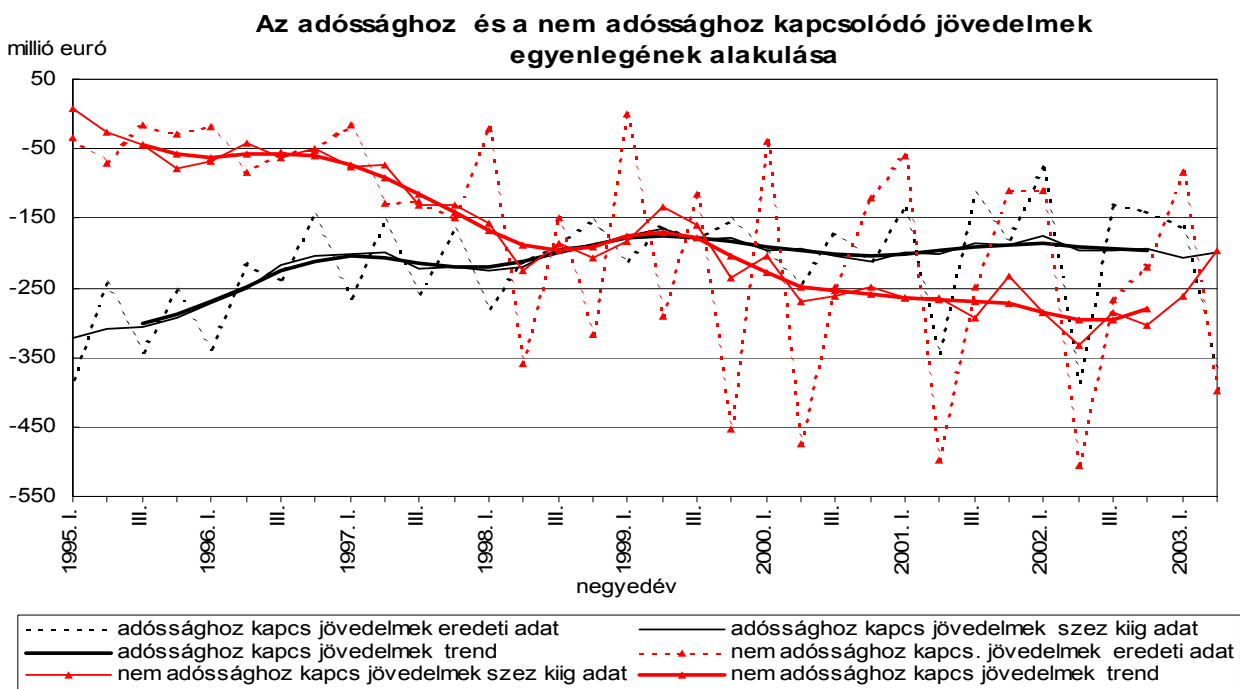
Az idegenforgalmi bevételek 2003 második negyedévében 2001 vége óta először haladták meg az előző negyedévi értéket³. A kiadások trendje az elmúlt évek során lassú ütemben emelkedett, és a 2003. második negyedévi adat is meghaladta az előző negyedévi értéket (6. ábra).

6. ábra

A jövedelem és transzfer mérleg egyenlegében az adóssághoz és a nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek alakulása a meghatározó. Az adóssághoz kapcsolódó jövedelemkiáramlás 1997 óta negyedévente 200 millió euró körül alakul. A nem adóssághoz kapcsolódó jövedelmek egyenlege 2003 második negyedévében javult az előző negyedévhez képest, ami jelentősen hozzájárult a teljes jövedelem és transzfer mérleg egyenlegének a javulásához. (7. ábra)

7. ábra

³ Az idegenforgalmi bevételek kedvező alakulása elsősorban a 2003. júniusi forgalomnak köszönhető: miközben 2003-ban a bevételek eddig minden hónapban elmaradtak az előző év azonos havi szinttől, addig júniusban a 2003. évi adat volt a nagyobb (júliusban ismét alacsonyabb volt az idei forgalom mint 2002-ben).

A viszonzatlan folyó átutalások 2003. második negyedévi bevételi többlete meghaladta a megelőző negyedévekben regisztrált értékeket.

2003 második negyedévben a nem adóssággeneráló finanszírozás formájában megjelenő tőkemozgások egyenlege 90 millió euró beáramlást mutatott. A tulajdonosi részesedés formájában megvalósuló közvetlen tőkebefektetések értéke, a magyar befektetők 140 millió euró külföldre irányuló, és a külföldi befektetők 186 millió euró Magyarországra irányuló tőkebefektetésének eredményeként alakult ki. A tulajdonviszonyt megtestesítő portfólió befektetéseknél jelentkező nettó forgalom 44 millió euró forrásbeáramlást mutatott.

2003. június végén a jegybanki tartalékok értéke 10,9 milliárd euró volt. A nemzetgazdaság bruttó adósságállománya 0,3 milliárd euróval kisebb volt az előző negyedév végén mért értéknél. A tranzakciók egyenlege 0,1 milliárd euróval, az átértékelődések és egyéb állományváltozások hatása 0,2 milliárd euróval csökkentette a bruttó külföldi adósságot. A nettó külföldi adósság 0,8 milliárd eurós növekedéséhez a tranzakciók 1,3 milliárd euró növelő, valamint az azon kívüli tényezők 0,5 milliárd euró csökkentő hatással járultak hozzá. A külföldiek tulajdonában álló, forintban denominált állampapírok állománya 2003. június végén 7,6 milliárd euró volt, 0,4 milliárd euróval alacsonyabb az előző negyedév végén mért adatnál.

Magyarország külfölddel kapcsolatos adósságállományának alakulása

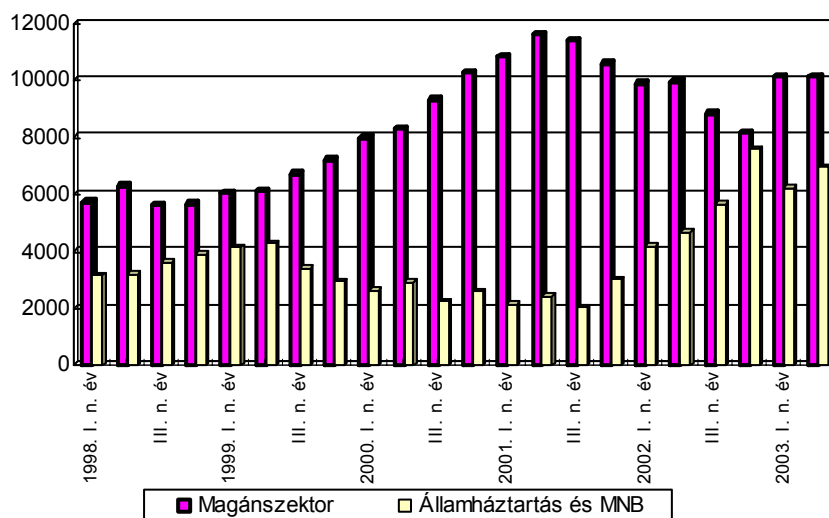
	2003	
	I. n. év	II. n. év
I. Nemzetgazdaság (S.1), bruttó adósság (A+B)	40,5	40,2
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	19,3	18,1
A.1. ebből: forint adósság /1	8,3	8,0
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	21,3	22,1
B.1. ebből: forint adósság /1	2,1	2,4
B.2. ebből: tulajdonosi hitelek	5,9	6,4
II. Nemzetgazdaság (S.1), nettó adósság (A+B)	16,3	17,1
A: Államháztartás és MNB (S.13+S.121)	6,2	7,0
A.1. ebből: forint adósság /1	7,9	7,8
B. Magánszektor (S.1-S.13-S.121)	10,1	10,1
B.1. ebből: forint adósság /1	-0,5	0,0
B.2. ebből: tulajdonosi hitelek	3,3	3,0

/1 értékpapír+egyéb

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

Magyarország nettó adósságállománya, 1998-2003 (szektoronként, tulajdonosi hitelekkel)

millió euró

2003 második negyedévének végén az államháztartás és az MNB nettó adósságállománya - elsősorban a jegybanki tartalékok csökkenésének következtében - magasabb volt az előző negyedév végi szintnél. Ezzel szemben a magánszektor nettó adósságállománya a tartozások és a követelések azonos mértékű növekedésének eredményeként gyakorlatilag változatlan maradt.

* * * * *

A folyó fizetési mérleg alakulása

Millió euró

	2001				2002				2003	
	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év
1. Aruk, egyenleg	-726	-676	-486	-608	-458	-247	-505	-994	-574	-1073
1.1. Export	8310	8878	8352	9157	8991	9587	8841	9401	8942	9087
1.2. Import	9036	9554	8838	9765	9449	9834	9346	10395	9517	10159
2. Szolgáltatások és jövedelmek, egyenleg	-56	-412	575	23	-167	-580	96	-392	-401	-625
2.1. Szolgáltatások*, egyenleg	91	384	899	269	-24	265	465	-70	-185	107
2.1.1. Export	1614	1971	2623	2158	1825	2068	2337	2007	1863	2089
2.1.2. Import	1523	1587	1724	1889	1849	1803	1872	2077	2049	1982
2.2. Jövedelmek, egyenleg	-147	-796	-324	-246	-143	-845	-369	-322	-215	-732
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-135	-343	-116	-179	-79	-384	-128	-138	-162	-370
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-60	-498	-248	-110	-109	-506	-267	-220	-83	-398
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	47	46	39	44	44	46	25	35	30	36
3. Viszonytalan folyó átutalások, egyenleg	99	79	130	91	145	101	123	106	126	169
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-684	-1009	219	-494	-480	-726	-285	-1280	-849	-1529
5. Nem adóssággeneráló finanszírozás, egyenleg	300	307	162	41	335	168	311	77	-65	90
5.1. Részvény és egyéb tulajdonosi részesedés, egyenleg	227	286	148	61	222	228	433	193	-277	46
5.1.1. Külföldön, egyenleg	-312	-45	-44	25	-38	-7	-95	-63	-355	-140
5.1.2. Magyarországon, egyenleg	539	331	192	36	260	236	528	257	79	186
5.2. Portfólio befektetések, tulajdonviszonyt megtestesítő értékpapírok, egyenleg	73	22	13	-20	113	-60	-123	-117	212	44
*- ebből: Idegenforgalom, egyenleg	359	656	966	615	223	498	611	297	160	410
bevétel	705	1045	1464	1010	666	915	1125	741	526	832
kiadás	346	389	498	394	444	417	514	443	365	422

N.B.: Kerekítés miatt az összesen adatokban eltérés lehet

A folyó fizetési mérleg alakulása (szezonálisan kiigazított adatok) ^{a)}

Millió euró

	2001				2002				2003	
	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év	III. n. év	IV. n. év	I. n. év	II. n. év
1. Aruk, egyenleg	-741	-740	-532	-473	-456	-346	-570	-838	-555	-1177
1.1. Export	8560	8816	8658	8677	9236	9489	9176	8930	9172	8992
1.2. Import	9338	9483	9193	9211	9753	9740	9723	9810	9829	10066
2. Szolgáltatások és jövedelmek										
2.1. Szolgáltatások	313	349	633	348	199	229	198	10	39	70
2.1.1. Idegenforgalom, egyenleg	601	598	706	630	443	454	402	361	355	379
bevétel	1027	1021	1072	1086	976	893	825	797	775	809
kiadás	390	405	421	411	486	439	434	455	413	448
2.1.2. Egyéb szolgáltatások, egyenleg	-262	-278	-100	-313	-240	-239	-179	-334	-339	-309
bevétel	906	987	1177	1095	1143	1195	1224	1249	1290	1303
kiadás	1144	1213	1301	1362	1345	1403	1463	1489	1635	1581
2.2. Jövedelmek	-414	-411	-413	-395	-406	-474	-436	-443	-442	-396
2.2.1. Adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-199	-202	-185	-189	-175	-196	-195	-193	-207	-199
2.2.2. Nem adósság típusú befektetésekhez kapcsolódó jövedelem, egyenleg	-263	-266	-294	-232	-284	-332	-284	-303	-261	-197
2.2.3. Munkajövedelmek, egyenleg	41	48	44	43	45	38	32	35	29	34
3. Viszonytalan folyó átutalások, egyenleg	95	81	127	96	142	102	120	111	122	171
4. Folyó fizetési mérleg egyenlege	-740	-782	-542	-407	-575	-501	-667	-994	-984	-1302

* * * * *

Fizetési mérleg adatokat legközelebb augusztusról, 2003. október 10-én teszünk közzé.

* * * * *

a) Módszertani megjegyzések a szezonálisan kiigazított adatokhoz:

A folyó fizetési mérleg összetevőire elvégzendő szezonális kiigazítás 2003 folyamán az alábbi módszerrel történik:

- 1) A folyó fizetési mérleg összetevőinek szezonális kiigazítása az Eurostat ajánlásaival összhangban a Demetra interface-n belül a SEATS TRAMO software-rel történik.
- 2) Az *ünnepnapok* hatását a magyarországi ünnepnapokra elkészített beépített változó segítségével, a *munkanaphatást* pedig két regressziós változó felhasználásával szűrjük ki.
- 3) A *kiugró értékek* azonosítása az alapbeállítás szerint történik, mind a három outlier-típus azonosítását megengedve.

- 4) Az adatok egységes tartalommal 1995-től állnak rendelkezésre, ezért az idősorokat ettől az évtől igazítjuk. A revízió csökkentése érdekében egy éven keresztül ugyanazt a modellbeállítást alkalmazzuk és a megjelenő publikációkban a program által számolt trend helyett a szimmetrikusan a centrumtól távolodva csökkenő súlyú öthavi $(Y_t = 1/9 * X_{t-2} + 2/9 * X_{t-1} + 3/9 * X_t + 2/9 * X_{t+1} + 1/9 * X_{t+2})$ mozgóátlagot szerepeltetjük.
- 5) Az egyenlegekre nézve direkt kiigazítást alkalmazunk, ami annyit jelent, hogy az eredeti adatokból képzett egyenleg sorokra közvetlenül végezzük el a szezonális kiigazítást. Ebből következően az összetevők szezonálisan kiigazított adataiból nem állítható elő az egyenleg szezonálisan kiigazított adata.

Módszertani megjegyzések a publikációhoz, táblázatokhoz:

- 1) A szektorok és alszektorok neve után szereplő kód (pl. S.121) a nemzetközi gyakorlatban általánosan használt osztályozás megfelelő csoportjára utal. Az egyes szektorok tartalmi leírása az MNB honlapján a Pénzügyi adatok/Statistika címszó alatt „Az új statisztikai szektorbontás 2001 júniusától” található (www.mnb.hu).
- 2) Az IMF SDDS közzétételi szabványának való megfelelés miatt az MNB a 2003. II. negyedéves adatok közzétételétől kezdődően az internetes statisztikai idősorok között egy új összetételű külső adósságállományi adatot is publikál. A már korábban is publikált bruttó külső adósság és az új adósságkategória között az a különbség, hogy utóbbi a külfölddel szembeni pénzügyi derivátiva tartozásokat nem sorolja az adósságelemek közé. A továbbiakban az Interneten – az adósságkategória feltüntetése mellett - mindkét adat publikálásra kerül.

MAGYAR NEMZETI BANK
STATISZTIKAI FŐOSZTÁLY